

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246190

**ปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับของเจ้าของเครื่องหมายการค้า
ที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า**

ศุภชัย เรืองต่อวงศ์

**วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2553**

๖๐๐๒๕๑๖๗

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกับของเจ้าของเครื่องหมายการค้า
ที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า

สฤษดี เรื่องต่อวงศ์

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

PROBLEMS IN DETERMINING TRADEMARK INFRINGEMENTS
WITH IDENTICAL OR SIMILAR TRADEMARKS

SALITT RUANGTORWONG

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2010

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกับ
ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิ
ของเจ้าของเครื่องหมายการค้า

ชื่อผู้เขียน นายสฤณี เรืองต่อวงศ์

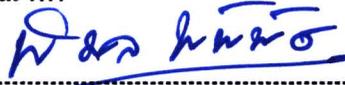
สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต ประธานกรรมการ

อาจารย์วุฒิพงษ์ เวชยานนท์

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

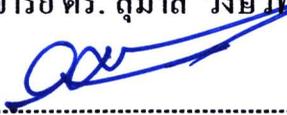
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์อรรพรรณ พงนานุรัตน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต)

กรรมการ

(อาจารย์วุฒิพงษ์ เวชยานนท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณค์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ไพจิตร สวัสดิ์สาร)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกับของ
เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของ
เจ้าของเครื่องหมายการค้า

ชื่อผู้เขียน นายสุฤษดิ์ เรืองต่อวงศ์

ชื่อปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2553

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิทิศ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์วุฒิพงษ์ เวชยานนท์

246190

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้
เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกับของเจ้าของเครื่องหมายการค้าในลักษณะ
ต่าง ๆ ที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ตามกฎหมายไทย
ข้อตกลงและอนุสัญญาระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสิทธิ
ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า
หลักเกณฑ์การละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า โดยการใช้เครื่องหมายการค้า
ในลักษณะต่าง ๆ ขอบเขตและข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า
และบทกำหนดโทษ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมายในส่วนต่าง ๆ ที่ไม่ชัดเจนและ
ขัดแย้งกัน โดยคำนึงถึงพันธกรณีตามข้อตกลงและอนุสัญญาระหว่างประเทศด้วย

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (แก้ไข
พ.ศ. 2543) ไม่ได้บัญญัติถึงการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าไว้ ทำให้
ต้องทำการตีความสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 44 และ
แนวทางตามคำพิพากษาศาลฎีกา เพื่อนำมาเป็นหลักเกณฑ์การละเมิดสิทธิของเจ้าของ
เครื่องหมายการค้า แต่มาตรา 44 ได้บัญญัติสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าไว้

ไม่ชัดเจน และแนวทางคำพิพากษาศาลฎีกาก็ได้วางหลักไว้หลายแนวทางด้วยกัน

เนื่องจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายดังกล่าว ส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาความไม่ชัดเจนของสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 44 ปัญหาความไม่ชัดเจนของการเกิดสิทธิหวงกันของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ปัญหาความไม่ชัดเจนของขอบเขตการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า และปัญหาความขัดแย้งระหว่างการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 44 และการกระทำความผิดตามบทกำหนดโทษตามมาตรา 108 และมาตรา 109

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย โดยเสนอให้บัญญัติสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 44 โดยเพิ่มเติมในส่วนของสิทธิหวงกัน และกำหนดหลักความเป็นไปได้ที่จะเกิดการสับสนเป็นเกณฑ์การเกิดสิทธิหวงกันของเจ้าของเครื่องหมายการค้า และจำกัดขอบเขตของการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เฉพาะการใช้เครื่องหมายการค้าในทางการค้าเท่านั้น และบัญญัติเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 47 ในกรณีการใช้เพื่อการโฆษณาเปรียบเทียบ การใช้เพื่อการล้อเลียน และ การใช้เพื่อการรณรงค์กิจกรรม และแก้ไขการกระทำความผิดตามบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า โดยยึดหลักเกณฑ์ตามข้อตกลงและอนุสัญญาระหว่างประเทศตามพันธกรณีของประเทศไทย

while at the same ensuring the country's commitment to honoring international agreements and conventions governing the protection of trademarks.

Findings are as follows:

The Trademarks Act B.E. 2534 [1991] (amended B.E. 2543 [2000]) indeed contains a chapter specifically covering trademark infringements. As such, principles governing trademark infringements must be gleaned from related chapters such as "Rights Conferred" in article 44, and from verdicts laid down by the Supreme Court. However, article 44 is unclear because it does not completely cover the question of the exclusive rights of trademark owners. Furthermore, verdicts laid down by the Supreme Court utilize so many principles in determining actual trademark infringements in the course of adjudicating trademark cases brought before it that actual application of said principles becomes difficult in putative cases of trademark infringement.

As a consequence of absence of clarity in regard to the issue of exclusive rights to trademarks and underlying governing principles of adjudication, a number of problems have arisen. Article 44 is unclear regarding the exclusive rights of trademark owners. Other problems involve difficulties in determining the point at which the exclusive rights of the trademark owner commence, the fact that no clear limits are specified to trademark infringements in addition to the circumstance that problems stem from conflicts between measures governing trademark infringements under article 44 and penalties applied for infringement in articles 108 and 109.

Accordingly, in this thesis, the researchers provided suggestions and guidelines to be used in surmounting these problems and difficulties through clarifying the notion of the exclusive rights of owners in addition to offering improvements in measures pertaining to prohibitions on the use of trademarks. In the last case, the researcher adopted a so-called “likelihood of confusion” principle to be used in establishing the point at which exclusive rights to trademark owners commence so as to curtail misuse of trademarks. Furthermore, pursuant to article 47, the researcher delimited the scope of trademark infringement by restricting it to commerce and trade, thereby ensuring the legal basis for cases of “fair use,” such as in cases of use in comparative advertising, parody, and campaigns. Finally, the researcher suggested what penalties for trademark infringements would be commensurate with relevant principles found in pertinent international agreements and conventions.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และคนในครอบครัวที่สนับสนุน
ในด้านกำลังทรัพย์ จึงทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษาต่อปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต
และคอยเป็นกำลังใจช่วยให้ผู้ศึกษาพากเพียรเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้จนสำเร็จ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้ให้โอกาสในการศึกษา
ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต และรองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต กับอาจารย์
วุฒิพงษ์ เวชยานนท์ ที่ได้รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่ผู้ศึกษา และคอยให้คำแนะนำ
ในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยดีตลอดมา แม้ว่าท่านทั้งสองจะมีงานและภารกิจ
มากมาย ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองมา ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งใจ
รวมถึงคณาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาตลอดมา

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งได้ให้
ความกรุณาเป็นเกียรติในการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ทำให้
วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้เขียนตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ และ
เอกสารทั้งหลายที่ผู้ศึกษาได้ศึกษา และนำมาใช้เขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนรุ่น 51 รุ่นพี่ และ
รุ่นน้อง บุคคลทุก ๆ ท่าน และทุก ๆ สิ่งทุก ๆ อย่าง ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้
สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีประโยชน์อันใดบ้าง ผู้ศึกษาขอมอบ
ความดีให้แก่บุคคลที่กล่าวถึงข้างต้นทุก ๆ ท่าน

สฤณี เรืองต่อวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	5
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	5
5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 บททั่วไป ความเป็นมา แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับ เครื่องหมายการค้า.....	7
1. บททั่วไปเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า.....	7
1.1 ความหมายของเครื่องหมายการค้า.....	7
1.2 ประเภทของเครื่องหมายการค้า.....	9
1.2.1 แบ่งตามลักษณะทางกายภาพ.....	9
1.2.2 แบ่งตามวัตถุประสงค์การใช้.....	9
1.2.3 แบ่งตามการจดทะเบียน.....	10
1.2.4 แบ่งตามชื่อเสียงของเครื่องหมายการค้า.....	10
1.3 ลักษณะสิทธิของเครื่องหมายการค้า.....	11

บทที่	หน้า
1.4 การได้มาซึ่งสิทธิของเครื่องหมายการค้า.....	12
1.5 วัตถุประสงค์ในการใช้เครื่องหมายการค้าและหน้าที่ ของเครื่องหมายการค้า.....	13
2. การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า.....	15
2.1 แนวคิดในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า.....	15
2.2 ความเป็นมาของกฎหมายเครื่องหมายการค้า.....	18
2.3 สิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเครื่องหมายการค้า.....	22
2.3.1 สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	23
2.3.2 สิทธิของเครื่องหมายการค้า.....	25
2.3.3 สิทธิของสาธารณะ.....	26
3. การละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	30
3.1 ลักษณะการใช้เครื่องหมายการค้า.....	31
3.1.1 แบ่งตามความเหมือนคล้ายของเครื่องหมายการค้า.....	31
3.1.2 แบ่งตามวัตถุประสงค์การใช้.....	32
3.1.3 แบ่งตามหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า.....	34
3.2 การละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	34
3.3 หลักความรับผิดชอบเพื่อการละเมิด.....	38
3 กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	43
1. กฎหมายไทย.....	43
1.1 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (แก้ไข พ.ศ. 2543).....	43
1.1.1 สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	44
1.1.2 การละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตาม แนวคำพิพากษาศาลฎีกา.....	46

บทที่	หน้า
1.1.3 หลักการไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 13.....	57
1.1.4 การกระทำความผิดตามบทกำหนดโทษ.....	59
1.1.5 การลวงขาย.....	62
1.1.6 ข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	64
1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด.....	65
1.3 ประมวลกฎหมายอาญา.....	69
2. ข้อตกลงระหว่างประเทศและอนุสัญญาระหว่างประเทศ.....	72
2.1 ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights--TRIPs).....	72
2.2 อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property).....	79
3. กฎหมายต่างประเทศ.....	82
3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	82
3.2 ประเทศอังกฤษ.....	87
3.3 ประเทศฝรั่งเศส.....	92
4. วิเคราะห์ปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกับ ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิของ เจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	98
1. ปัญหาความไม่ชัดเจนของสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 44.....	98
2. ปัญหาความไม่ชัดเจนของการเกิดสิทธิหวงกันของเจ้าของ เครื่องหมายการค้า.....	104

บทที่	หน้า
2.1 กรณีหลักการไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 13.....	107
2.2 กรณีการกระทำความผิดตามบทกำหนดโทษ มาตรา 109.....	110
2.3 กรณีการลงขายตามมาตรา 46.....	111
2.4 กรณีการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	113
3. ปัญหาความไม่ชัดเจนของขอบเขตการละเมิดสิทธิของ เจ้าของเครื่องหมายการค้า.....	114
3.1 กรณีการใช้เครื่องหมายการค้าในทางกึ่งการค้า.....	116
3.2 กรณีลักษณะการใช้เครื่องหมายการค้าที่ไม่เกี่ยวกับการค้า.....	118
4. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมาย- การค้าตามมาตรา 44 กับการกระทำความผิดตามบทกำหนดโทษ ตามมาตรา 108 และมาตรา 109.....	123
4.1 กรณีการกระทำความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า ตามบทกำหนดโทษในมาตรา 108.....	124
4.2 กรณีการกระทำความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้า ตามบทกำหนดโทษในมาตรา 109.....	126
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	129
1. บทสรุป.....	129
2. ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	142